

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ОБНОВЉИВИМ ИЗВОРИМА ЕНЕРГИЈЕ

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. пропис), на предлог Министарства рударства и енергетике (у даљем тексту: Министарство), Одбор за привреду и финансије донео је Закључак 05 Број: 011-309/2023 од 18. јануара 2023. године, којим се одређује спровођење јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о коришћењу обновљивих извора енергије (у даљем тексту: Нацрт закона). У складу са Законом о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 128/20 и 116/22) и утврђеним делокругом, Нацрт закона припремљен је у Сектору за зелену енергију.

Наведеним закључком утврђен је Програм јавне расправе о Нацрту закона (у даљем тексту: Програм), као и да се јавна расправа спроводи у периоду од 21. јануара до 9. фебруара 2023. године.

Програмом је предвиђено да су учесници у јавној расправи представници државних органа, јавних служби, привредни субјекти, стручна јавност, као и друга заинтересована лица, као и да се примедбе, предлози и сугестије достављају Министарству путем електронске поште на е-mail адресу: oie@mre.gov.rs или на адресу: Министарство рударства и енергетике, улица Немањина 22-26, Београд.

Нацрт закона и јавни позив за учешће у јавној расправи програмом био је објављен на интернет страници Министарства рударства и енергетике www.mre.gov.rs и на Порталу „еКонсултације”.

На основу тачке 7. Програма, предвиђено је да ће, по окончању јавне расправе Министарство рударства и енергетике анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачинити извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона, који ће у року од 15 дана од дана окончања јавне расправе објавити на интернет страници Министарства рударства и енергетике и на Порталу „еКонсултације”

Имајући у виду да је јавна расправа о Нацрту закона реализована у потпуности у складу са утврђеним Програмом, Министарство објављује Извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона у предвиђеном року.

Јавна расправа почела је обавештењем и истицањем текста Нацрта закона са образложењем на интернет страници Министарства www.mre.gov.rs и на порталу www.eKonzultacije.gov.rs. Поред текста Нацрта закона са образложењем објављен је и Образац за учешће у јавној расправи.

На позив за учешће у јавној расправи одазвало се укупно 19 субјеката достављајући предвиђене образце путем мејла. Тачније, Министарству је достављено у предвиђеном року и уврштено у материјал са јавне расправе 19 образаца са примедбама, мишљењима и сугестијама на Нацрт закона, који се наводе у наставку заједно са ставовима овог министарства о тим примедбама, мишљењима и сугестијама.

1. АМЕРИЧКА ПРИВРЕДНА КОМОРА У СРБИЈИ

Члан 1. став 1. Нацрта закона

Дефиниција дан спајања тржишта није прецизна и оставља простор за различита тумачења. Није јасно шта је јединствено пан-европско тржиште, односно чини се да је термин пре колоквијалан, а не формалан. Потребно је разјаснити да ли ће увођење унутар-дневног тржишта на Адексу већ сматрати за дан спајања тржишта са пан-европским тржиштем. Предлог да се дефиниција прецизира коришћењем званичних термина и упућивањем на конкретан акт који ће да утврди да се тај тренутак догодио.

Одговор: примедба се не прихвата. Спајање тржишта је догађај од великог значаја за развој тржишта електричне енергије, који адекватно објављују оператори тржишта, те у том смислу нема потреба тај тренутак дефинисати на нивоу закона.

Члан 1.

У члану 4 став 1 тачка 23) брише се реч „сопствени”.

Сматрамо да нема потребе да се ограничава стицање статуса купца-произвођача питањем власништва објекта за производњу електричне енергије.

Одговор: примедба се не прихвата. Ова интервенција није предмет измене закона.

Предлог за допуну - нови члан 1а

У члану 5 став 1 Закона о ОИЕ додаје се нова тачка 11) која гласи:

„комбинована електрана, односно електрана који користи више обновљивих извора енергије.“

Сматрамо да треба експлицитно признати категорију комбинованих односно хибридних електрана, имајући у виду све интензивнији развој истих. Ово би посебно требало рефлектовати у контексту прикључења.

Одговор: примедба се не прихвата. Ова интервенција није предмет измене закона.

Члан 3. став 2.

Део реченице „уз право да пренесе балансну одговорност на другу балансно одговорну страну у складу са законом којим се уређује област енергетике и правилима о раду тржишта“ мења се да гласи „уколико произвођач који је у систему тржишне премије не уреди своју балансну одговорност на други начин у складу са овим законом, законом којим се уређује енергетика и правилима о раду тржишта“.

Начин на који је написан текст имплицира да ЕПС треба да има право да пренесе балансну одговорност на неку другу БОС. Не видимо потребу да се то право ЕПС-у посебно признаје, имајући у виду да га ЕПС свакако има у складу са општим режимом.

С друге стране, начин на који је овај став структуриран имплицира да произвођачи који су у систему премије немају право да на други начин уреду своју балансну одговорност. Иако је мало вероватно да би они то могли да учине, сматрамо да би ипак требало оставити такву могућност. Требало би да буде омогућено да ЕПС нуди вишегодишње уговоре о преузимању балансне одговорности.

Одговор: примедба се прихвата и текст ће бити прецизиран.

Члан 3. став 4.

Додати упућивање да се обавезе односе само на произвођаче који су пренели балансну одговорност на ЕПС у складу са ставом 2.

Одговор: примедба се прихвата и текст ће бити прецизиран.

Члан 3. став 4. тачка 1)

У случају да се задржи став 4. члана 10. прецизирати да ли се тачком 1) става 4. члана 10. заправо прописује накнада за обављање услуге балансне одговорности.

Имајући у виду да се плаћа на сваки MWh произведене енергије, ово не зависи од дисциплине и понашања РЕ пројекта приликом номинација и прогноза.

Одговор: примедба се одбија. Накнада би упућивала да кроз фиксни проценат плаћа све трошкове балансирања, али пошто није тај случај, избегава се употреба таквог израза.

Члан 3. став 4. тачка 2)

У случају да се задржи став 4. члана 10. прецизирати цену на дан унапред тржишту.

На основу тренутне формулације нејасно је на коју цену на Дан унапред тржишту се ово односи, на сатну цену или дневну цену за base load, те би требало прецизирати.

Одговор: примедба се не прихвата јер ће та материја бити прецизирана подзаконским актом.

Члан 3. став 5.

Одредба се мења и гласи:

„Гарантовани снабдевач у року од 5 дана од прописивања квоте из члана 16 став 7 овог закона предлаже фиксни проценат од понуђене цене из става 4. тачка 1) овог члана, а Министарство га објављује на свом сајту првог наредног радног дана. Такав проценат важи до попуњавања дате квоте.“

Алтернативно, предлог је да проценат буде одређен уредбом Владе која ће бити донета у року од 5 дана од доношења овог закона.

Сматрамо да је потребно проценат објавити раније а не тек у јавном позиву како би се учесници на аукцијама могли да адекватно моделују понуђену цену.

Одговор: примедба се не прихвата из разлога што ће у јавном позиву бити остављено довољно времена да се моделује понуђена цена. Смисао јавног позива је да унапред и на време најави све битне елементе за учествовање на аукцији.

Члан 3. став 7.

Прецизирати одредбу и оставити могућност да произвођачи реше одговорност у складу са предлогом у наставку, датим као нови члан 10а.

Номотехнички, верујемо да рокови нису адекватно постављени, односно да не треба да постоје два рока. Ако је циљ да се шест месеци од дана спајања тржишта уреди балансна одговорност то треба тако и написати, без увођења међурока од пет месеци.

Одговор: примедба се прихвата, биће прецизирано.

Предлог за допуну - члан 10а

Предлог да се дода нови члан 10а у Закон о ОИЕ:

„Произвођачи електричне енергије из обновљивих извора, укључујући оне ван система подстицаја, имају право да пренесу балансну одговорност на гарантованог снабдевача а гарантовани снабдевач има обавезу да од произвођача електричне енергије из обновљивих извора, укључујући оне који су ван система подстицаја, преузме балансну одговорност уз накнаду за преузимање балансне одговорности која је утврђена у складу са овим законом. Гарантовани снабдевач дужан је да достави Агенцији за енергетику предлог накнаде за преузимање балансне одговорности у року од три месеца од ступања на снагу овог закона. Агенција за енергетику решењем одобрава или мења предлог из става 2 овог члана у року од 30 дана од пријема предлога.

Накнада утврђена решењем из става 3 овог члана је обавезујућа за гарантованог снабдевача.“

У овом тренутку, није реално очекивати да било које лице осим ЕПС-а буде у стању да пружи услугу преузимања балансне одговорности, те због тога сматрамо да ЕПС треба да има обавезу да балансну одговорност преузме.

Јасно нам је да је питање финансијске стабилности ЕПС-а од примарног значаја за енергетски систем земље, и због тога смо предвидели у предлогу да се за преузимање балансне одговорности ЕПС-у плаћа одговарајућа накнада.

Одговор: примедба се не прихвата. Право на преузимање балансне одговорности треба да имају само пројекти који су у систему подстицаја, док комерцијални пројекти морају бити у потпуности комерцијални. Уколико пројекти не могу да реше питање балансне одговорности, Влада нуди решење кроз систем аукција.

Члан 4.

Додати упућивање на „демонстрационе пројекте“.

У складу са важећом регулативом за коју разумемо да је основни аргумент за коришћење ових величина.

Одговор: примедба се не прихвата, упућивање је већ извршено.

Члан 4.

Додаје се став 2 тако да гласи:

„Произвођачи који немају право на приоритетно преузимање електричне енергије имају право на накнаду штете од оператора преносног, дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система уколико се пред надлежним судом утврди да релевантни оператор није преузео електричну енергију из оправданог разлога.“

Постојећи став 2 постаје став 3.

Потребно је да се пружи заштита уколико се електрична енергија не преузима без основа.

Исплата накнада за curtailment је предвиђена у члану 16. ставу 2. Уредбе ЕУ - Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council.

Одговор: примедба се не прихвата. Питање „curtailment“ биће решено кроз измене Закона о енергетици и правила о раду тржишта електричне енергије када се пренесу релевантне одредбе Уредбе (ЕУ) 2019/943 Европског парламента и Већа.

Члан 5.

Мења се да гласи:

„За потребе аукција, Министарство одређује максималну понуђену цену за електричну енергију по MWh у року од 5 дана од прописивања квоте из члана 16 став 7 овог закона.“

Алтернативно да цена буде одређена уредбом Владе која ће бити донета у року од 5 дана од доношења овог закона.

Сматрамо да је потребно цену објавити раније, а не тек у јавном позиву, како би се учесници на аукцијама могли да адекватно моделују понуђену цену.

Такође, било би добро да се законом или уредбом пропишу који су то критеријуми којима ће се Министарство водити приликом одлучивања о цени.

Суштински исту измену направити у члану 8 у погледу утврђивања фид-ин тарифе.

Одговор: примедба се не прихвата. У јавном позиву биће приказана максимална понуђена цена са довољно времена да потенцијални учесници буду упознати и припремљени. Није неопходно да критеријуми за одређивање цене буду дефинисани. У неким државама се објављују критеријуми, а у неким не. Објављивање критеријума не доприноси додатној сигурности инвеститора, јер ће максимална цена бити свакако унапред позната и дефинисана од надлежног органа, а њено укључивање могло би додати непотребно административно оптерећење.

Члан 7.

У члану 21. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи: „Ако део капацитета електране попуни квоту, учесник на аукцији је дужан да у поступку стицања статуса повлашћеног произвођача докаже да је за тај део капацитета обезбедио посебно мерно место у односу на преостали део капацитета електране који није попунио квоту.“

Предлаже се да се наведене измене укину, и да чланови остану идентични као што су били дефинисани претходним (тренутно важећим) Законом.

Увођењем оваквог захтева практично се дисквалификују пројекти у поодмаклој фази развоја. Сматрамо да је решење које је било предвиђено актуелним Законом о ОИЕ и пратећом уредбом адекватно рефлектовало овај проблем, без дискриминације зрелијих пројеката.

Није могуће накнадно мењати техничка решења прикључења електране након издатих Техничких услова од стране Оператора преносног односно дистрибутивног система.

Одговор: примедба се делимично прихвата. Биће дефинисане и друге излазне опције за пројекат који делимично попуни квоту. Од постојећег решења се одступа зато што се укида преузимање балансне одговорности за све произвођаче из ОИЕ. Једно мерно место примопредаје електричне енергије може бити само у једној балансној групи, тако да није могуће да један пројекат буде делимично у балансној групи гарантованог снабдевача, а делимично у балансној групи друге балансно одговорне стране. Ипак предложиће се алтернативне опције за такву ситуацију.

Предлог за допуну - нови члан 7а

У члану 30 став 1 Закона о ОИЕ тачке 9) и 10) бришу се.

Сматрамо да ова обавеза не треба да постоји у закону. Овакве обавезе приличе системима ЛПП, концесије, закупа државног земљишта и слично.

Одговор: примедба се не прихвата. Ова интервенција није предмет измене закона.

Члан 11.

Иако разумемо потребу да се уведе могућност оператора система да захтева изградњу складишта (не и “конвенционалних извора”), верујемо да начин на који је то предложено у изменама и допунама Закона уводи висок степен несигурности. Формулације прецизирати тако да се избегне давање врло широких дискреционих овлашћења, непредвидивост и нетранспарентност процеса.

Предложеном формулацијом се оператору система дају велика дискрециона овлашћења, без икакве могућности корекције по захтеву погођених произвођача. Ово нарочито имајући у виду да према кровном Закону о енергетици, оператор система већ има широка овлашћења (институт недостајуће инфраструктуре, оперативна ограничења, могућност ограничене одобрене снаге и сл.).

Одговор: примедба се делимично прихвата. Биће прецизиран концепт.

2. САВЕЗ ЗА ИМОВИНУ И ИНВЕСТИЦИЈЕ, НАЛЕД

Члан 1.

Мења се члан 4. став 1. тачка 19) Закона о коришћењу обновљивих извора енергије, тако да уместо „ликвидно организовано унутардневно тржиште је организовано унутардневно тржиште електричне енергије на коме учесници на тржишту, а посебно произвођачи електричне енергије из обновљивих извора, имају могућност да по конкурентној цени купују или продају потребне количине електричне енергије како би ефикасно регулисали балансна одступања;” убудуће члан 4. став 1. тачка 19) гласи: „организовано унутардневно тржиште електричне енергије је _____ (дефинисати појам израза „Организованог унутардневног тржишта Републике Србије”).

Предлажемо да се дефинише значење израза Организованог унутардневног тржишта Републике Србије, с обзиром да је унутардневна организација тржишта нешто ново у Србији, ради ближег дефинисања и једнообразног тумачења наведеног појма у оквиру осталих законских одредби. (нпр. - постоји дефиниција организованог тржишта електричне енергије у Закону о енергетици).

Одговор: примедба се не прихвата. Организовано унутардневно тржиште је сегмент организованог тржишта које је дефинисано у Закону о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14 и 95/18 – др. закон и 40/21).

Члан 1.

Предлажемо да се у члану 4. ставу 1. дода нова тачка 50), којом се ближе дефинише значење и садржај Акта о процени адекватности ресурса производног система за десетогодишњи период.

Предлажемо да се поред обавезе доношења Акта прецизира методологија за процену адекватности ресурса производног система, како не би долазило до дискриминације капацитета обновљивих извора енергије.

Одговор: примедба се прихвата. Биће дефинисан садржај анализе адекватности производње електричне енергије. У оквиру анализе адекватности биће описан начин на који је извршена анализа.

Члан 1.

У члану 1. Нацрта Закона, предлажемо да се у члану 4. ставу 1. Закона дода нова тачка 51) којом ће се дефинисати појам „произвођачи из варијабилних обновљивих извора енергије” или термин „варијабилно” укинута/модификовати у члану 11. нацрта измена и допуна Закона.

С обзиром да Закон о коришћењу обновљивих извора енергије уређује обновљиве изворе који су по својој природи варијабилни, ради отклањања сваке сумње или могућности различитих тумачења, неопходно је једнообразно ускладити одредбе закона, због чега предлажемо да се изврши наведена измена.

Одговор: примедба се делимично прихвата. Биће дефинисан појам варијабилних обновљивих извора енергије.

Члан 2.

Предлог за измену: Предлажемо брисање члана 2. и остављање одредбе према постојећем Закону.

Брисањем става 2 члана 9. Закона, потпуно је искључена могућност да под условима утврђеним законом произвођачи електричне енергије имају право на преузимање балансне одговорности и право на приоритетан приступ систему из обновљивих извора енергије ван система подстицаја.

Одговор: примедба се не прихвата. Према новој европској регулативи која је одлукама Енергетске заједнице постала обавезујућа, сваки учесник на тржишту мора самостално да регулише балансну одговорност у складу са тржишним условима. Комерцијални пројекти треба комерцијално да решавају ово питање, а пројекти који буду у систему подстицаја мораће такође да реше балансну одговорност кад се формира организовано унутардневно тржиште. Било какво административно уређивање балансне одговорности била би негација тржишта. Приоритетни приступ је уређен европским прописима који су обавезујући за Републику Србију и у складу са њима то право ограничава се на мала постројења испод 400 kW.

Члан 3. став 6.

У члану 3. став 6. после речи „произвођач електричне енергије из обновљивих извора из става 1. овог члана“ додати речи „може закључити“.

Одговор: примедба се делимично прихвата, биће преформулисано.

Члан 3. став 7.

Обрисати „у року од пет месеци од дана спајања организованог унутардневног тржишта”.

Члан 3. став 7. је потпуно нејасан.

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 3. став 7.

Став 7. у свом првом делу „Истеком шест месеци од дана спајања организованог унутардневног тржишта Републике Србија са европским организованим унутардневним тржиштем, произвођачи електричне енергије из обновљивих извора су дужни да уреде своју балансну одговорност у складу са законом којим се уређује енергетика и правила о раду тржишта електричне енергије” дефинише дужност произвођача електричне енергије из обновљивих извора, које су већ дефинисане у ставу 1. „ Произвођачи електричне енергије

из обновљивих извора енергије су дужни да уреде своју балансну одговорност у складу са законом којим се уређује енергетика и правилима о раду тржишта електричне енергије“. Предлажемо да се новим чланом или ставом регулише да се ЕПС-у, као највећем произвођачу електричне енергије, на одређени начин законском регулативом, ако се већ не жели наметнути обавеза, онда макар дају одређени подстицај да се интензивно бави пружањем услуга балансирања трећим странама које нису у било каквом систему подстицаја (премије или фид-ин), на чисто комерцијалној основи. Влада или агенција морају дефинисати механизам у коме ће се предвидети да док год ЕПС покрива трошкове таквог балансирања и зарађује на том послу он тај посао треба да обавља и за треће стране. То је предуслов да би се читав сектор, укључујући јавна предузећа, тржишно понашала.

Одговор: примедба се не прихвата. Административно регулисање балансне одговорности за комерцијалне пројекте ограничило би тржиште и самог гарантованог снабдевача.

Члан 4.

Члан 4. Нацрта Закона представља потпуну дискриминацију произвођача електричне енергије из обновљивих извора који су прикључени на преносни систем. Ограничењем по снази на 400 kW односно 200 kW значи да објекти који имају већу одобрену снагу (нпр. 10 MW и више) и прикључени су на преносни систем (ЕМС АД) никада неће остварити право на приоритетни приступ систему. Предлажемо брисање члана 4. и остављање одредбе према постојећем Закону.

Одговор: примедба се не прихвата јер је усаглашена са Уредбом (ЕУ) 2019/943 Европског парламента и Већа.

Члан 7.

Нови став 4., који се додаје у члану 21 и гласи „Ако део капацитета електране попуни квоту, учесник на аукцији је дужан да у поступку стицања статуса повлашћеног произвођача докаже да је за тај део капацитета обезбедио посебно мерно место у односу на преостали део капацитета електране који није попунио квоту.“, сматрамо да није могуће реализовати за све начине прикључења. Нпр. у случају радијалног прикључења преко једносистемског далековода у поље трафостанице, када је место прикључења поље трафостанице уједно и место мерења није могуће обезбедити посебно мерно место. Треба имати у виду и временску дистанцу између дефинисања начина прикључења (тренутак израде Студије прикључења и издавање Техничких услова и Пројектних задатака) и аплицирања у поступку аукција као и опредељење за део капацитета.

Одговор: одредба ће бити прецизирана. Омогућиће се више опција за пројекат који делимично попуни квоту.

Члан 10.

У делу који је додат врши се дискриминација према купцима-произвођачима који имају већу снагу од 400 kW, односно 200 kW. Брисати члан 10. и оставити све према постојећем Закону.

Одговор: примедба се не прихвата јер је одредба Нацрта закона усаглашена са Уредбом (ЕУ) 2019/943 Европског парламента и Већа.

Члан 11.

Увођењем акта о процени адекватности ресурса производног система за десетогодишњи период и давање сагласности Агенције претпостављамо да ће допринети новом застоју, у смислу да се неће покренути израде Студија прикључења актуелних захтева (око 70) до усвајања именованог акта. То је најмање додатних шест месеци-годину дана застоја у реализацији пројеката за произвођача електричне енергије из обновљивих извора.

Одговор: у прелазним одредбама биће дефинисан рок за израду анализе адекватности, краћи од шест месеци.

Члан 11.

Уводи се термин „варијабилни обновљиви извори енергије“. Неопходно је дефинисати значење израза или изоставити „варијабилни“ из овог члана.

Одговор: примедба је прихваћена. Биће предложена одговарајућа дефиниција.

3. НИС А.Д. НОВИ САД

Члан 1. став 5.

Одредбу је потребно изменити тако да гласи: „28а) негативна тржишна премија се израчунава и користи у систему двостране тржишне премије као разлика између прихваћене понуђене цене на аукцији и референтне тржишне цене када је њена вредност мања од нуле;“ Предложеном изменом се прецизније дефинише/изражава „негативна разлика“.

Одговор: примедба није прихваћена. Понуђена измена није јаснија у односу на предложено.

Члан 3.

У члану 3. Нацрта закона којим се мења члан 10. Закона о обновљивим изворима енергије, је потребно прецизније уредити термин „произвођач (електричне енергије) из обновљивих извора енергије“.

Није јасно да ли је реч о свим „произвођачима који електричну енергију производе у електранама које користе обновљиве изворе енергије“ или о „произвођачима из обновљивих извора енергије“ у систему „гаранција порекла“ дефинисаних законом.

Одговор: примедба је прихваћена. Биће извршена промена формулације да се избегне нејасноћа у коришћењу термина.

Члан 11.

Члан 11. Нацрта закона којим се допуњује члан 67. Закона о обновљивим изворима енергије, је потребно прецизније и ближе уредити.

Није довољно прецизно дефинисано шта се подразумева реченицом: „укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система“. Такође, систем којим се регулише балансирање у оквиру важеће регулативе је довољно прецизан и обавезујући за учеснике тржишта да нема потребе уводити додатне обавезе за електране на ОИЕ у смислу: „обезбеђивања новог капацитета на територији Републике Србије који је оспособљен да оператору преносног система пружи системске услуге регулације фреквенције и снаге размене“

Одговор: примедба је прихваћена. Биће предложене прецизније одредбе. Постојећи регулаторни оквир није довољан да се произвођачи из варијабилних ОИЕ обавезу да обезбеде капацитете на тржишту помоћних услуга.

4. РЕГУЛАТОРНИ ИНСТИТУТ ЗА ОБНОВЉИВУ ЕНЕРГИЈУ И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ - РЕРИ

Постојећи предлог измена члана 10. Закона ОИЕ потребно је изменити тако што ће члан 10. став 4 (1) гласити: „плаћају гарантованом снабдевачу новчани износ у фиксном проценту од понуђене цене на аукцији по сваком произведеном MWh, који се утврђује на начин дефинисан овим Законом“

Постојећи предлог измена члана 10. Закона ОИЕ потребно је изменити тако што ће члан 10. став 5 гласити:

„На захтев Министарства гарантовани снабдевач у року од 15 дана пријема захтева, предлаже фиксни проценат од понуђене цене из става 4. тачка 1) овог члана, у складу са важећом методологијом коју је сам развио, а која је одобрена од стране Агенције, и који Министарство објављује у јавном позиву за спровођење аукција“.

Одговор: примедба није прихваћена. Биће прецизирана надлежност да министарство одређује фиксни проценат. Гарантовани снабдевач не одређује, него предлаже фиксни проценат. Министарство као највиши орган државне управе и одговорно тело за спровођење аукција стара се по службеној дужности да проценат буде одговарајући и разуман. Стога нема оправданости да се додаје надлежности Агенцији. Шта више подељена надлежност у поступку аукција није се показала функционалном у пракси.

Члан 5.

Постојећи предлог измена члана 15. Закона ОИЕ потребно је изменити тако што ће се након предложеног става 2, додати став 3 који гласи:

„Максималне понуђене цене из става 1 и 2 овог члана, Министарство одређује на основу методологије коју прописује Агенција, која је надлежна и за контролу спровођења и примене методологије од стране Министарства“.

Одговор: Министарство је непосредно одговорно за успех аукција. Агенција не може да врши надзор над радом министарства, јер је надзорни орган Влада у складу са чланом 8. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС са исправком - 74/12, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 – др. закон.

Члан 8.

Постојећи предлог измена члана 34. Закона ОИЕ потребно је изменити тако што ће се након предложеног става 2, додати став 3 који гласи:

„Максималну фид-ин тарифу из става 1 и 2 овог члана, Министарство одређује на основу методологије коју прописује Агенција, која је надлежна и за контролу спровођења и примене методологије од стране Министарства“.

Одговор: примедба се не прихвата. Агенција не може да врши надзор над радом министарства, јер је надзорни орган Влада у складу са чланом 8. став 1. Закона о Влади. Није неопходно да критеријуми за одређивање максималне цене буду дефинисани. У неким државама се објављују критеријуми, а у неким не.

Објављивање критеријума не доприноси додатној сигурности инвеститора, јер ће максимална цена бити свакако унапред позната и дефинисана од надлежног органа, а њено укључивање могло би додати непотребно административно оптерећење.

Члан 11.

Потребно је прецизирати да ли се системске услуге односе на примарну или секундарну регулацију фреквенције, као и начин утврђивања снаге новог капацитета и накнаде за његово коришћење.

Одговор: примедба се прихвата. Биће прецизирано да се пружа услуга секундарне резерве.

5. УДРУЖЕЊЕ ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ СРБИЈЕ

Члан 3. став 2.

Предлог за измену члана 10 став 2: „Гарантовани снабдевач преузима балансну одговорност за произвођаче из обновљивих извора енергије који су у систему тржишне премије, уз право да пренесе своју балансну одговорност на другу балансно одговорну страну у складу са законом којим се уређује област енергетике и правилима о раду тржишта, при чему такав пренос не сме изложити произвођача из обновљивих извора енергије који су у систему тржишне премије додатним трошковима и обавезама у односу на оне који су предвиђени овим чланом”.

Одговор: примедба се прихвата. Биће предложена одговарајућа дефиниција.

Члан 3. став 4, тачка 1) и став 5)

Према предметним ставовима, Гарантовани снабдевач предлаже, а Министарство објављује фиксни проценат од понуђене цене на аукцији. Предлог је да се након постојећег става 5, дода нови став који гласи:

„Фиксни проценат ће бити одређен одговарајућом методологијом коју израђује Гарантовани снабдевач, а на коју Министарство даје сагласност “.

У самосталним одредбама Измена треба прописати рок за израду методологије:

„Гарантовани снабдевач донеће методологију из члана [10 став 6] Закона у року од дана од ступања на снагу овог закона. “

Одговор: примедба се не прихвата. Уколико повлашћени произвођач одлучи да уреди балансну одговорност по комерцијалним условима, сноси ризик за трошкове који произиђу из комерцијалног уговора са другом балансно одговорном страном.

Члан 3. став 4. тачка 3)

Коментар без измене

Увођење концепта „несавесне прогнозе производње електричне енергије“ могло би да доведе до субјективних тумачења и потенцијалних спорова.

Одговор: примедба се прихвата, биће прецизирано тако да се објективизује критеријум и избегне субјективно тумачење.

Члан 3. став 6.

Коментар без измене

Сматрамо да би нацрт Споразума о балансној одговорности требало да буде доступан за јавну расправу пре доношења Закона о изменама и допунама Закона о коришћењу обновљивих извора енергије како би инвеститори могли у потпуности да процене утицај баланских услова на њихове финансијске моделе.

Одговор: примедба се не прихвата. Споразум није доступан, јер није урађен.

Члан 3. став 7.

~~„Истеком шест месеци од дана спајања организованог унутардневног тржишта Републике Србија са европским организованим унутардневним тржиштем, произвођачи електричне енергије из обновљивих извора у систему тржишне премије су дужни да уреде своју балансну одговорност у складу са законом којим се уређује енергетика и правила о раду тржишта електричне енергије. у року од пет месеци од дана спајања организованог унутардневног тржишта, док се аукције за доделу тржишне премије спроводе”~~

Одговор: примедба се прихвата, одредба ће бити прецизирана на одговарајући начин.

Члан 3. став 8.

Коментар без измене

Намера законодавца није јасна у изради овог члана. Који је разлог да произвођачи електричне енергије из обновљивих извора плаћају Гарантованом снабдевачу за трошкове балансирања, а затим Гарантовани снабдевач надокнађује трошкове балансирања произвођачима електричне енергије из обновљивих извора?

Одговор: примедба се не прихвата, гарантовани снабдевач има законом наметнуте трошкове преузимања балансне одговорности, а законом се уређују извори за покривање тих трошкова.

Члан 3.

Предлажемо да се у члан 10. важећег Закона, након постојећег става 6. унесу два нова става: "Гарантовани снабдевач има право да произвођачима из обновљивих извора енергије који нису у систему тржишне премије понуди закључење Уговора о преузимању балансне одговорности, у складу са овим Законом, те Законом којим се уређује област енергетике и правилима о раду тржишта.

Влада ће својим актом из става [11] овог члана утврдити одређене одредбе модела уговора о преузимању балансне одговорности на другачији, одговарајући начин у случају када се примењују на произвођаче из обновљивих извора енергије који нису у систему тржишне премије (дозвољени проценат балансног одступања, начин одређивања и исплате фиксне накнаде балансно одговорној страни по kWh за балансно одступање ван дозвољеног процента), уз поштовање начела транспарентности и недискриминације.

Одговор: примедба се не прихвата. Гарантовани снабдевач већ сада по Закону о енергетици као учесник на тржишту може да преноси и преузима балансну одговорност. Комерцијални пројекти треба да се развијају комерцијално, свако административно уређивање балансне одговорности комерцијалних пројеката било би поремећај тржишта.

Члан 11.

Коментар без измене

1) Предлажемо да се појам "варијабилних обновљивих извора енергије" дефинише овим Изменама. Ово је неопходно зато што појам варијабилности може бити интерпретиран на много начина.

Одговор: примедба се прихвата и појам ће бити предвиђен одговарајућом одредбом.

2) Обрисати термин „КОНВЕНЦИОНАЛНИХ ИЗВОРА“ јер се коси са јавним интересом члану 2. и првим циљем дефинисаном у члану 3. Закона о коришћењу ОИЕ и изричито искључити електране са погоном на фосилна горива.

Одговор: примедба се прихвата. Термин ће бити термилошки прецизиран у складу са мрежним правилима.

3) Ако се захтева додатно складиште уз пројекат, онда таквом пројекту треба дати приоритет у прикључењу на мрежу пре осталих пројеката.

Одговор: примедба се делимично прихвата. Пројекат који обезбеди складиште неће бити одложен у погледу прикључења.

4) Такође, није прецизирано да ли ће нови изграђени капацитет (складиште) моћи активно да учествује на балансном тржишту, или само да пружа системске услуге за ОПС.

Одговор: примедба се не прихвата. Складиште ће учествовати на балансном тржишту у складу са правилима о пружању помоћних услуга и правилима о раду тржишта.

5) Предлажемо да се појасни да се ова обавеза произвођача електричне енергије из обновљивих извора да обезбеди нове капацитете може бити укључена најкасније у Студији прикључења за објекат.

Одговор: примедба се не прихвата. Обавеза обезбеђења капацитета за пружање помоћне услуге биће дефинисана кроз студију прикључења.

6) Молимо да се предвиде јасни критеријуми на основу којих ће Оператор преносног система утврдити постојање ризика по сигуран рад електроенергетског система.

Одговор: примедба се не прихвата. Критеријуми ће бити дефинисани у анализи адекватности и садржаће методологију на који начин је извршена процена адекватности и ризици.

6. УСАИД ПРОЈЕКАТ „БОЉА ЕНЕРГИЈА” (USAID SERBIA BETTER ENERGY ACTIVITY)

Члан 3. став 4.

Решење из тачке 1. је несврсно јер води директном повећању аукцијске цене за усвојени проценат што значи да ће тржишна премија бити већа. Предлажемо брисање ове тачке.

Одговор: примедба се не прихвата. У било ком узетом моделу трошка за преузету балансну одговорност, произвођачи ће тежити да тај трошак урачунају у понуђену цену на аукцији. Фиксни проценат омогућава предвидљивост трошка балансирања.

Треба имати у виду да је преузимање балансне одговорности од стране гарантованог снабдевача привременог карактера, па је мало вероватно да ће тај трошак у целости бити урачунат у понуђену цену на аукцији.

Члан 3. став 5.

Овај став непрецизно одређује надлежност за дефинисање фиксног процента. Осим тога, уз предложену корекцију решења у претходном ставу, овај став постаје непотребан.

Предлажемо брисање ове тачке.

Одговор: примедба се делимично прихвата. Одредбом ће бити прецизирана надлежност.

Члан 4.

Не може се тврдити да је постојеће решење неусаглашено са ЕУ регулативом зато што, уз мале произвођаче из ОИЕ, даје приоритетно право приступа систему и осталим произвођачима из ОИЕ.

Одговор: примедба се не прихвата зато што постојеће решење није у складу са Уредбом (ЕУ) 2019/943 Европског парламента и Већа.

Члан 6. став 2.

Имајући у виду предлог промена у члану 3. утврђивање и објављивање фиксног процента постаје сувишно.

Предлажемо брисање овог става.

Одговор: примедба се не прихвата зато што постојеће решење није у складу са Уредбом (ЕУ) 2019/943 Европског парламента и Већа.

Члан 10.

Ово решење потпуно непотребно ограничава приоритетан приступ систему купаца-произвођача, што ће додатно отежати и успорити продор купаца-произвођача у енергетски сектор Србије у свим секторима који нису домаћинства нити стамбене заједнице.

Предлажемо брисање овог члана.

Одговор: примедба се не прихвата зато што је право на приоритетан приступ дефинисано према капацитету електране и независно од тржишне улоге власника електране (то јест не зависи од тога да ли на тржишту власник електране наступа као купац произвођач или произвођач).

7. АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 11. став 2.

Прописано је додавање става 2. у члану 67. ЗКОИЕ којима се прописује да оператор преносног система сваке године доноси акт о процени адекватности ресурса производног система за десетогодишњи период, на који сагласност даје Агенција и који се објављује на интернет страници оператора система.

Пошто се анализа адекватности врши приликом израде плана развоја преносног система и саставни је део плана развоја преносног система, који се доноси сваке друге године, Агенција сматра да анализа не би требало да буде предмет посебног акта, јер је анализа

адекватности већ обухваћена давањем сагласности Агенције кроз сагласност на план развоја преносног система сваке друге године.

Предлог става 2.

„Оператор преносног система је дужан да при изради плана развоја преносног система анализира адекватност производње и преносног система која ће бити саставни део плана развоја преносног система.“

Одговор: примедба се прихвата.

8. BA TRADE DOO BEOGRAD

Дата су генерална опажања која севоде на следеће:

- пребацивање балансне одговорности на инвеститора је потпуно оправдано и разумљиво;
- увођење обавезног депозита за сваки MW инсталисане снаге треба да буде опција која ће избацити у први план само озбиљне Инвеститоре са озбиљним захтевима за прикључење и елиминисати оне који су овде ради „пецања“. Размишљања о увођењу обавезног депозита од 20.000 евра по MW инсталисане снаге ветроелектрана и соларних електроана, сматрају да је непродуктивним и несврхисходним и предлажу да депозит буде 40.000-50.000 евра по MW;
- пројектоване аукције треба модификовати јер неће допринети ефикасном решењу проблема како законодавац предвиђа.

Одговор: примедба се не прихвата. Питање депозита у поступку прикључења предмет је других прописа. Фокус измена закона у погледу аукција је да се уклоне баријере за спровођење прве аукције за ветроелектране од 400 MW, додатно модификовање правила аукција би захтевало већ захват измена закона и подзаконских аката, као и постојећег софтвера за аукције, што би захтевало веће време и ангажовање ресурса.

9. ЦЕНТАР ЗА ЕКОЛОГИЈУ И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ, СУБОТИЦА (СЕКОР)

Члан 11.

којим се члану 67. ЗКОИЕ додају ст. 4. и 5. а који прописују да у случају да процена адекватности ресурса коју ЕМС ради сваке године укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система, Оператор преносног система може за прикључење произвођача из варијабилних обновљивих извора енергије да уведе обавезу обезбеђивања новог капацитета на територији Републике Србије који је оспособљен да Оператору преносног система пружи системске услуге регулације фреквенције и снаге размене (конвенционални извори, складишта електричне енергије), ...

Сматрају да се овако формулисана измена не треба усвојити из разлога што је ЕМС-у је дата могућност да одреди обавезу обезбеђивања новог капацитета из конвенционалног извора (угаљ, складишта електричне енергије - батерије) уколико се на мрежу прикључује произвођач из ОИЕ који може да утиче на сигурност рада система, што се у потпуности коси са циљевима Закона о коришћењу ОИЕ, са принципима зелене агенде и декарбонизације и смањења CO₂. Није јасно одакле ова привилегија ЕМС-у и какве везе има он са обезбеђивањима нових капацитета.

Одговор: примедба се не прихвата. Одредба је прецизирана, сврха одредбе није да обезбеди нови производни капацитет на конвенционалних извора, већ додатни капацитет за пружање помоћних услуга који ће бити у резерви за балансирање система, а које оператор преносног система набавља у складу са Закона о енергетици.

10. ЦЕНТАР ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Предлог за допуну - члан 57. став 1.

Примедба се односи на додавање новог става у члану 57. став 1. ЗКОИЕ којим би се од плаћања накнаде за подстицаје изузела домаћинства и стамбене заједнице са статусом купац-произвођач.

Одговор: примедба се не прихвата. Ова интервенција није предмет измене закона.

11. ДРАГАН СТАМЕНКОВИЋ

Предлог за допуну -нови чл. 12а или 13. Нацрта закона

Предлаже додавање чл. 12а или 13. у Нацрт закона којим би се допуниле прелазне и завршне одредбе и то на следећи начин:

За објекте ОИЕ који су третирани у поступку исходавања прикључења на мрежу ТСО (ЕМС) одређује се рок од 2 (две) календарске године од дана усвајања ових измена Закона о коришћењу обновљивих извора енергије, за реализацију прикључка изградњом и/или опремањем недостајуће инфраструктуре ЕЕС предвиђене решењем из Студије прикључења проистекле из Уговора број 1 по старом Закону.“

Одговор: примедба се не прихвата. Ова интервенција није предмет измене закона, с тим да и предложени начин ограничења права супротан је начелу правне сигурности.

12. ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СРБИЈЕ ДОО БЕОГРАД

Члан 9.

У члану 58. ЗКОИЕ предлаже се додатно лимитирање тако да инсталисана снага производног објекта купца-произвођача из става 1. овог члана не може бити већа од:

- 1) одобрене снаге прикључка крајњег купца,
- 2) еквивалентне снаге која одговара струји од 10А, ако прикључак на систем није трофазни,
- 3) 6,9 kW ако је купац-произвођач домаћинство,
- 4) 150 kW ако купац-произвођач није домаћинство

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 12.

У члану 68. став 2. ЗКОИЕ предлажу брисање речи „планирани датум прикључења“, разлог је тај што овај податак странке уписују „произвољно“ и увек је нерелевант.

Наиме, члан 68. став 2. прописује да је оператор преносног система је дужан да објави списак свих поднетих захтева у поступку прикључења, назив подносиоца захтева,

затраженој одобреној снази електране, фази поступка прикључења, ~~планирани датум прикључења~~

Одговор: примедба се не прихвата.

Предлози за допуну - чл. 68а и 68б

Предлаже се додавање члана 68а: Оператор дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да у правилима о раду дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система ограничи прикључење на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије тако да:

1) њихова укупна инсталисана снага на делу дистрибутивног или затвореног дистрибутивног система, који је повезан са преносним системом, није већа од ___% инсталисане снаге места примопредаје електричне енергије између дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система и преносног система

2) максимална снага електране не пређе вредност од максимално 10 MW по прикључку, односно мерном месту.

Укупна снага свих електрана из става 1. тачка 1) овог члана добија се као алгебарски збир свих појединачних модула за производњу електричне енергије који су инсталисани од стране произвођача електричне енергије из варијабилних обновљивих извора.

Оператор дистрибутивног система и оператор затвореног дистрибутивног система, не примењују ограничење из става 1. овог члана на купце-произвођаче.

Предлаже се додавање члана 68б који гласи: у случају да анализа адекватности, као саставни део плана развоја преносног система, укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система услед недостатка резерве за балансирање система, оператор дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да објави на интернет страници обавештење о наступању услова за одлагање поступка прикључења за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије у року од 30 дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система.

Одлагање поступка прикључења на дистрибутивни, односно затворени дистрибутивни систем, не примењује се на:

1) електране које користе обновљиве изворе енергије ако подносилац захтева у поступку прикључења испуни један од прописаних услова из члана 67б став 1. овог закона, и

2) електране чији је капацитет мањи од 5 MW, а већи од 400 kW, за које подносилац захтева у поступку прикључења обезбеди складиште електричне енергије чији капацитет износи најмање 20% инсталисане снаге електране која користе варијабилне обновљиве изворе енергије, при чему капацитет складишта мора да буде најмање 0,4 MWh/MW инсталисане снаге електране

Оператор дистрибутивног, односно затвореног дистрибутивног система је дужан да у поступку прикључења које подлеже одлагању обавести странку, односно након обавештења странке да прекине поступак решењем, ако се о захтеву странке решава у управном поступку

Одговор: примедба се прихвата с обзир да представља разраду измене из члана 12. Нацрта закона (члан 68. ЗКОИЕ) и кључни су за разумевање прикључења на дистрибутивни и затворени дистрибутивни систем електране која користи варијабилне изворе енергије, односно одлагања поступка прикључења. Предложене измене и допуне ће се извршити уз прецизирање и унапређење.

13. АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ БЕОГРАД

Члан 1.

У члан 4. став 1. ЗКОИЕ додати дефиниције:

- варијабилни извори енергије,
- дан спајања тржишта.

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 3.

У члан 3. Нацрта предлажу додавање алтернативног критеријума који ће омогућити бржи развој унутар дневног тржишта без угрожавања сигурности и стабилности енергетског система РС, тако да после текста „са европским организованим унутардневним тржиштем“ додати текст “или истеком 30 месеци од дана успостављања организованог унутардневног тржишта у Републици Србији, у зависности од тога који рок први истекне“

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 4.

У члан 4. Нацрта после „одобрене снаге мање од 200 kW“ додати и речи: „и демонстрационим пројектима“, чиме се усклађујемо са одредбама члана 12. Директиве ЕУ 943/2019

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 9.

У члану 58. став 3. ЗКОИЕ односно члана 9. Нацрта максимална инсталисана снага производног објекта купца-произвођача усклади са вредностима које одговарају најбољој пракси у Европи и које износе између 30 kW и 200 kW у зависности од врсте купца-произвођача. Неопходно је јасно дефинисати границу инсталисане снаге за купце-произвођаче како би обавезе производних јединица биле усклађене са захтевима из Уредбе Комисије (ЕУ) 2016/631 о мрежим правилима која се односе на прикључење на мрежу производних јединица и којом се успостављају правила за прикључења објеката за производњу електричне енергије у зависности од максималног капацитета за генерисање енергије и нивоа напона прикључка (типови А-Д генератора).

Купац-произвођач има право на приоритетан приступ систему, није балансно одговоран, не мора да учествује у одређеним помоћним, односно системским услугама. Ограничавањем инсталисане активне снаге купаца-произвођача све јединице веће снаге постају обавезне да учествују у помоћним, односно системским услугама, дефинисаним Уредбом(ЕУ) 2016/631 у складу са могућностима националног електроенергетског система у погледу флексибилности, односно доступне регулационе резерве неопходне за сигуран и неометан рад електроенергетског система.

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 11.

Предлози за допуну - 67а и 67б.

Предлаже се брисање измена и допуна из члана 11. Нацрта закона о изменама и допунама ЗКОИЕ. Уместо предложених измена, предлаже се додавање нових чланова и то, којима се

прецизније дефинише анализа процене адекватности и њен утицај на процес прикључења обновљивих извора енергије:

Додати нове чланове:

Члан 67а

Оператор преносног система је дужан да при изради плана развоја преносног система у складу са законом којим се уређује област енергетике, у анализи адекватности производње и преносног система прикаже:

- 1) списак пројеката прикључења за које је са оператором преносног система закључен уговор о изради студије прикључења објекта, односно за које су издати услови за пројектовање и прикључење електране од стране оператора дистрибутивног система, односно затвореног дистрибутивног система и чије прикључење не може бити одложено у складу са ставом 2. овог члана;
- 2) преглед историјских података о уговореној и реално обезбеђеној резерви за балансирање система у релевантном периоду;
- 3) методологију за процену расположиве и за процену потребне регулационе резерве сходно високом учешћу електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије;
- 4) процену потребне резерве за балансирање система у контролној области
- 5) процену тренутно расположиве резерве за балансирање система у контролној области;
- 6) процену количине укупне снаге електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, а коју је могуће балансирати са постојећим капацитетима резерве за балансирање система.;
- 7) списак електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије за који постоји капацитет за балансирање система, а који садржи и објекте из тачке 1 овог става;
- 8) списак електрана у поступку прикључења које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, а за које не постоји капацитет за балансирање система;
- 9) показатеље адекватности производног система за задовољење потрошње добијених на основу прорачуна
- 10) закључак о ризицима по сигуран рад електроенергетског система и потреби за одлагање прикључење електрана које користе варијабилне обновљиве изворе енергије

Ако анализа адекватности из става 1. овог члана укаже на ризике по сигуран рад електроенергетског система услед недостатка резерве за балансирање система, оператор преносног система објављује на интернет страници, у року 30 дана од дана давања сагласности Агенције на план развоја преносног система чији је саставни део анализа адекватности, обавештење о наступању услова за одлагање поступка прикључења за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије за које не постоји капацитет за балансирање система.

Оператор преносног система је дужан да у поступку прикључења које подлеже одлагању из претходног става 1. обавести странку.

Одлагање прикључења на електроенергетски систем, за електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, престаје да се примењује кад анализа адекватности из става 1. овог члана, покаже да постоји резерва за балансирање система у електроенергетском систему која омогућава да се све електране које подлежу том ограничењу могу прикључити на електроенергетски систем без утржавања његовог сигурног рада.

Члан 67б

Одлагање прикључења на преносном систему не примењује се на електране које користе варијабилне обновљиве изворе енергије, ако подносилац захтева за израду студије прикључења:

1) обезбеди нови капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене или

2) из сопствених постојећих производних капацитета на територији Републике Србије издвоји нов капацитет за пружање помоћне услуге секундарне резерве и који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене или

3) обезбеди да други учесник на тржишту, уместо њега, обезбеди нови капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве и који ће бити понуђен оператору преносног система за системску услугу секундарне регулације учестаности и снаге размене.

Регулациони опсег за пружање помоћне услуге из става 1. овог члана мора да износи најмање 20% инсталисане активне снаге електране која користе варијабилне обновљиве изворе енергије.

Уколико произвођач уграђује батеријско складиште, њен капацитет мора да буде најмање 0,4 MWh/MW инсталисане снаге електране.

Под новим капацитетом из става 1. овог члана сматра се синхрони производни модул или складиште електричне енергије оспособљено за рад у секундарној регулацији које није било расположиво оператору преносног система у тренутку израде важеће анализе адекватности. Министарство ближе прописује начин доказивања испуњености услова из става 1. овог члана и члана 68б ст. 2. овог закона

За све време док је електрана којеа користе варијабилне обновљиве изворе енергије, прикључена на електроенергетски систем мора да има обезбеђен капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве и да га понуди оператору преносног система у складу са законом којим се уређује енергетика.

Одговор: примедба се прихвата с обзир да представља разраду измене из члана 11. Нацрта закона (члан 67. ЗКОИЕ) и којима се прецизније дефинише анализа процене адекватности и њен утицај на процес прикључења електрана из обновљивих извора енергије.

ПРЕДЛОЖЕНЕ ИЗМЕНЕ И ОДРЕДАБА О СТРАТЕШКОМ ПАРТНЕРСТВУ

Потребно је да се услови предложеног члана 67б односе и на стратешке партнере, јер погодности које добија не могу да се односе на услове везане за регулацију учестаности, који утичу на сигуран и поуздан рад ЕЕС, па се предлажу измене и

- у чл. 86 став 1. додати „обезбеди капацитет на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве који ће бити понуђен оператору преносног система, у складу са чланом 67б и чланом 68б овог закона“
- Додати у члану 87. став 2. тачку 5. која гласи:

„5) услове у погледу обезбеђења капацитета на територији Републике Србије за пружање помоћне услуге секундарне резерве у складу са чл. 67б и 68б овог закона“

У члану 89. после става 10 додати нове ставове 11. и 12. којима се предлаже израда студије прикључења пре закључења Уговора са стратешким партнером, како би надлежни државни орган располагао са што више релевантних информација потребним за закључење уговора са стратешким партнером. Предложеним роковима за израду студије прикључења обезбедиће се несметано и ефикасно одвијање поступка избора и закључења уговора са стратешким партнером.

На крају члана 89. додати: „Након закључења уговора о реализацији пројекта поступак прикључења на преносни систем се наставља у складу са прописима којима се уређује област енергетике.

Уколико не дође до закључења уговора о реализацији пројекта, уговор о изради студије прикључења објекта на преносни систем из става 11 овог члана се сматра раскинутим, а студија прикључења постаје неважећа

- Измене у прелазним и завршним одредбама у складу са концептом који је дефинисан у члановима 67а и 67б. био јасан и заокружен тако да не оставља простор за различита тумачења.

Одговор: примедба се прихвата с обзиром да представља разраду измена из чл. 11. и 12 Нацрта закона (чл. 67. и 68. ЗКОИЕ) и којима се у ЗКОИЕ уводе и стратешки партнери. Измене и допуне ће бити извршене уз потребна унапређења норми.

14. ERG RENEWABLES

Члан 11.

(члан 68. ЗКОИЕ)

Предлаже се додавање услова у приступу процеса прикључења:

- обезбеђење финансијске гаранције (фиксни износ по MW)
- обезбеђено одговарајуће право над земљиштем

Ближе дефинисати критеријуме израде акта о процени адекватности ресурса.

Одговор: предложена прва измена је предмет других прописа у складу са Законом о енергетици. Коментар који се односи на анализу адекватности делимично се ужавава. Биће прецизирана садржина анализе адекватности.

15. ЕЗ ЕЛЕКТРОПИОНИР

Предложили су измене у члановима 57, 58. и 66. које нису предмет измена и допуна ЗКОИЕ па се као такве не прихватају.

16. ЈОАКИМ ЈАЊАТОВИЋ

Предложене су измене у члановима који се односе на купца произвођача које нису предмет измене и допуне Нацрта закона, па се као такве не прихватају.

17. МОМЧИЛО БУБЊЕВИЋ

Члан 3.

Предлаже да се члан 10. ЗКОИЕ допуни тако што ће се прописати да независни агрегатори, за потребе балансирања, могу изградити управљиве батеријске капацитете за складиштење електричне енергије.

Одговор: примедба се не прихвата. Складиштење електричне енергије уређено је Законом о енергетици. ЗКОИЕ не ограничава изградњу складишта само на произвођаче, већ прописује обавезу и услове за наступање такве обавезе.

18. НЕНАД ЈОВАНОВИЋ

Члан 4.

У члану 11. став 2 после речи „Агенцију“ додаје се „ и произвођаче из обновљивих извора“.

Одговор: примедба се прихвата.

Члан 11. став 1.

После речи „назив подносиоца захтева,“ и додати и речи “место прикључка,“.

Одговор: примедба се делимично прихвата. Одредба ће бити преформулисана додавањем речи „локација електране“.

Члан 11. став 2.

Обрисати термине „варијабилних“ и „варијабилне“.

Одговор: примедба се не прихвата. Појам варијабилних обновљивих извора енергије је потребан.

Члан 11. став 2.

Недопустиво је да закон који у свом члану 2. Као јавни интерес има коришћење енергије из обновљивих и у члану 3. за први циљ има смањења употребе фосилних горива, добије промену која уводи обавезу изградње капацитета на конвенционалне изворе. Предлог: Обрисати термин „конвенционални извори“.

Одговор: примедба се прихвата. Одредба ће бити преформулисана.

Члан 11. став 2.

Предлог промене закона недовољно решава проблем великог броја захтева за прикључење. С тим у вези би требало направити приоритетну листу прикључења.

Одговор: примедба се не прихвата. Одлука је да се све електране за које се утврди нема резерве за балансирање подвргну мери одлагања прикључења уз могућност да избегну ту меру уколико обезбеде капацитет за пружање помоћних услова.

Члан 11. став 2.

После речи „складишта електричне енергије),“ додати „или ограничи одобрену снагу прикључка“.

Одговор: примедба се не прихвата. Уместо ограничења снаге биће примењена мера одлагања прикључења.

19. VE TEODORA JEDAN DOO BEOGRAD

Члан 10.

- Подржавају пребацивање балансне одговорности на инвеститоре
- Предлажу да обавезан депозит буде најмање 30 000 евра по MW за BE и CE, а не 20 000 евра.

Одговор: примедба се не прихвата. Питање депозита у поступку прикључења предмет је других прописа. Балансна одговорност је пренета на све произвођаче из обновљивих извора енергије који нису у систему подстицаја, а на повлашћене произвођаче само привремено до стварања свих тржишних претпоставки да буду балансно одговорни у пуном капацитету.